

FAJTALEÍRÁS

Acer rubrum var. barbatum (*Acer barbatum*)

Észak-Kelet Amerika parti területein és folyóvölgyeiben honos, nedvességkedvelő, 18 m magas, tömött, kerek koronájú fa. Kérgé világos szürke, sekélyen barázdált. A fiatal ágak vékonyak, világos-vörösesbarnák, csupaszak, a sok paraszemölcsből érdes tapintásúak. 4-8 cm hosszú levelei 3-5 karéjosak, inkább szélesebbek, mint hosszúak. A karéjokon 1-2 fog található. Az idős, száraz levelek a következő tavaszig a fán maradnak. Sárgászöld virágai lombfakadáskor nyílnak hosszú nyelű ágvégi csomókban. Termése fiatalon molyhos, az ikerlependék szárnyai barnás színűek, papírvastagságúak, 2-3 cm hosszúak, többnyire felállóak. Igényes, intenzív fenntartású kertekbe való, mézkerülő növény. Különleges megjelenése és őszi lombszíne miatt az alapfajjal együtt, szortiment-bővítőként számba jöhet. Kedveli az üde talajokat.

Acer davidii ssp. grosseri (*Acer grosseri*, *Acer grosseri* var. *hersii*, *csíkos juhar*)

Észak- és Közép-Kínából származó, 3-5 m magas bokor, vagy 6-8 m-es fa. Kérgé jellegzetes, szürkészöld alapon hosszirányban fehéren csíkozott. Levele hosszúkás-tojásdad, szíves vállú. Sárgászöld virágai csüngő fürtökben, májusban jelennek meg. Minden jobb talajban megél, a szélsőséges termőhelyi adottságokat kerüli. A napos fekvést szereti. Fehércsíkos kérgé különleges díszet ad. Őszi lombszíne kárminpiros.

Berberis x stenophylla (*Keskenylevelű borbolya*)

Származása: 1830. Anglia. *Berberis dawidii* x *Berberis empetrifolia*.

1-2 m magas, laza bokrú cserje, 1,5-2 cm-es, hosszúkás, fénytelen, örökzöld levelekkel. Májusban, kevésvirágú csomókban hozza nagy, aranysárga virágait.

Fajtáival együtt a legszebb virágú borbolya. Többnyire szoliternek ültetik.

Buxus 'Green Velvet'

Kompakt, kúpos növekedésű növény. Levelei télen is fényes sötétzöldek. Télállósága kiváló. Alacsony sövények kialakítására rendkívül alkalmas.

Buxus microphylla 'Faulkner'

Felfelétörő, laza ágrendszerű fajta. Kis levelei kerekdedek, kissé kanalasak, fénylő sötétzöldek. Télállósága nagyon jó.

Buxus microphylla 'Winter Gem' (*'Asiatic Winter'*)

Az amerikai Nagy Tavak környékéről származik ez a kompakt gömb alakú növény. Élénk színét télen is megtartja. Kiváló télállóságú, értékes fajta.

Chamaecyparis lawsoniana 'Ivonne'

Hollandiából származik. Keskeny kúpos, egyenes növekedésű típus. Lombja aranysárga. Színét télen elég jól megtartja. Értékes fajta a feltűnő növekedésével. 1987-ben a Flora Nova kiállításon aranyérmes lett.

Cornus mas 'Őszi Tűz'

Nemesítő: 1999, Dr. Schmidt Gábor

Az alapfaj közép- és dél-európai elterjedésű, nálunk is honos, 4-6 m-re növekvő bokor vagy kis fa. Apró, sárga virágai lombfakadás előtt, február-márciusban nyílnak. Az 'Őszi Tűz' fajta régi népi szelekció. Az alapfajnál erősebb növekedésű, nagyobb levelű, és a megnyúlt körte alakú, sötétpiros termése is méretesebb (2,2-2,8 cm). Termése az alapfajhoz viszonyítva hosszabb ideig díszít. Szemzéssel, zölddugvánnyal szaporítható. Karózás nélkül egyenes törzset nevel, ezért fává is alakítható. Fény- és melegigényes, a beárnyékolást és a szárazságot mérsékelten tűri. Ízletes házikerti gyümölcs, frissen vagy lekvárnak eltéve egyaránt (vadhúsok mellé különösen finom). 2002. tavaszán állami elismerést nyert. Fajtafenntartója: Szent István Egyetem Kísérleti Üzeme, Soroksár.

Crataegus orientalis

Délkelet-Európában és Nyugat-Ázsiában honos, 7 m-ig megnövő, kusza növekedésű. Rövidhajtásai tövisékké fejlődnek, molyhosak. 5 cm hosszú levelei mélyen karéjosítottak, különösen a fonákukon szürkén molyhosak. 1,5 cm átmérőjű fehér virágait molyhos, ernyőszerű fürtben, tízesével, júniusban hozza. Narancsos-piros 1,5 cm-es gömbölyded termései különösen szépek. Házikertekbe, parkokba nagy díszítőértéke miatt ajánlott.

***Exohorda serratifolia* (*Exohorda racemosa* ssp. *serratifolia*)**

A Rosaceae családba tartozó, Mandzsúriában, Koreában honos, tavaszi virágával díszítő cserje. 1918-ban kezdtek el vele foglalkozni az USA-ban, az Arnold Arborétumban, majd a Minnesotai Arborétumban egy fajtáját is kinemesítették.

2 m magasra növő cserje. Levelei elliptikusak, 3-7 cm hosszúak, a levélszél felé mindig durván fűrészszélűek. Fonákuk gyengén molyhos. 4 cm széles, fehér virágait laza, végálló fürtökben, májusban hozza. Az Exohordák kertészeti szempontból nem jelentős fajok. A legelterjedtebb *Exohorda racemosa* mellett e faj – különösen hazánkban – igazi ritkaságnak számít. Mindazonáltal kecses virágözöne nagyon megkapó látvány. Téli fagyűrűzése kiváló. Nagyobb kertekbe és parkokba való. Igénytelen cserje, bár a jó vízháztartású, tápanyagban dús talajt meghálálja. Alakja jobban megőrizhető, ha a hosszuhajtásokat virágzás után visszavágjuk. Pompás, korán kihajtó, gazdagon virágzó cserje. Hazánkban csak gyűjteményekben található (Pl.: a Vácrátóti Botanikus Kertben).

***Fraxinus americana* 'Autumn Blaze'**

8-18 m-re megnövő, ovális koronájú, ősszel bíborszínűre színeződő, nőnemű klón.

Az átültetést jól bírja. Jó vízháztartású, mélyrétegű talajban erőteljesen növekedik, de mérsékelten bírja a száraz, talajokat is, amennyiben nem sziklásak. Az *americana* fajtát a *Fraxinus pennsylvanica*-nál igényesebbek, de díszítőértékük nagyobb.

***Gleditsia triacanthos* 'Elegantissima' ('*Columnaris*')**

Kevésbé ismert régi fajta, amely az alapfaj kb. 2 m-es törpe növekedésű formája. Fiatal korában habitusa majdnem oszlopos, később sokkal nyitottabbá válik, majd oválisabbá. Ágai nagyon tömötten helyezkednek el, és a törzshöz hasonlóan tövistelenek. Leveleit ősszel sokáig megtartja. Könnyen szaporítható.

***Hibiscus syriacus* 'Floru' (*RUSSIAN VIOLET*)**

A Minier faiskola fejlesztette ki. SAPHO fajta. Védett márkanéve: Russian Violet. 2-3 m magas, erős növekedésű bokor. Virága egyszerű, igen nagy, liláspiros, a szirmok töve sötétpiros, hosszan kifutó sötétpiros erezzel. Gazdagon virágzik. Napos, meleg helyet, tápdús talajt kíván. Nyírott és nyíratlan sövénynek, takarócserjének egyaránt alkalmas.

***Hibiscus syriacus* 'Oiseau Bleu' ('*Blue Bird*')**

2-3 m magas, mereven felfelé növekedő cserje. Liláskék szirmú, vöröstorkú, szimpla virágai júliustól szeptemberig nyílnak. A virágok átmérője kinyílva elérheti a 12 cm-t, esős időben bezáródnak. Tápanyagban gazdag, közepes vízellátású talajba, napos, meleg helyre ültessük. Magánosan, vagy más színű mályvacserjékkel csoportosan ültetve is mutatós.

***Hibiscus syriacus* 'Woodbridge'**

2-2,5 m-es cserje. Virága egyszerű, rubinpiros, a szirmok töve sötétpiros, átmérője elérheti a 10 cm-t. Napos, meleg helyet, jó talajt szeret. Dézsában is tartható.

***Hydrangea paniculata* 'Tardiva'**

Amerikai fajta. A *Hydrangea paniculata* 'Grandiflora'-ra hasonlít, de annál alacsonyabb és bokrosabb. Virága olyan, mint a *Hydrangea paniculata* 'Grandiflora'-é, de később nyílik, és hosszabb a virágzási ideje. Nagyon késői virágzású fajta. Először augusztus végén, szeptember elején rakódik be virágokkal.

Malus 'Hopa' (Zabel-díszalma)

Származás: a *Malus baccata* és a *Malus niedzwetzkyana* hibridje. 4m-es, laza, széles növekedésű fa. Levele bronzvörös, elliptikus. 4-5 cm-es, lilásvörös virágait május hónapban hozza. Nagyon gazdagon virágzik. 2 cm-es, piros termése ehető. A terméshús vöröses. Kiskertek, városi zöldterületek kiváló növénye.

Prunus x cistena

Alig 2 m magas, és kb. ugyanolyan széles, gyenge növekedésű, szélesen szétágazó cserje. Levele 3-6 cm hosszú, sötét-barnáspiros, színén fényes, de a fiatal hajtásokon a levelek világospirosak. Fehér virágai májusban nyílnak. Feketésvöröses termései ehetőek. Nyírott és nyíratlan sövénynek kitűnően alkalmas.

Prunus laurocerasus 'Herbergii'

Származás: 1930. Németország

Levelei keskenyek, fénylő zöldek. Hajtásai mereven felfelé nőnek. A németországi ellenkező adatokkal szemben hazánkban keveset virágzik (szombathelyi adat). A szakirodalomnak megfelelően a hazai adatok is azt mutatják, hogy a fagyot jól tűri. Elsősorban sövény létesítésére alkalmas.

Prunus laurocerasus 'Mari'

Származás: 1992. Prenor Kertészeti és Parképítő Kft., Szombathely, Államilag elismert fajta. Nemesítője: Dr. Józsa Miklós.

A millennium évében kiadott összesítőnkben már szerepeltetett, kitűnő fajta. Levelei sötétzöldek, középnyagok. Hajtásai mereven felfelé nőnek, sűrűn elágazók. Középerős növekedésű. Keveset virágzik. A téli fagyot jól tűri. Felhasználási lehetősége: sövénynek, vagy edényekbe ültetve alkalmi díszítésnek. A Gloeosporium és Clasterosporium fertőzésre fiatal korban, nedves évjáratban érzékeny.

Prunus laurocerasus 'Mount Vernon'

Az USA-ból származik. Lassú növekedésű, sűrűn elágazó, törpe cserje. Kb. 30 cm magas. Hajtásai gyakorlatilag a földön hevernek. Levelei fényesek és sötétzöldek, 8-11 cm hosszúak és 3-4 cm szélesek. Közepesen fagyérzékeny. Alacsony növése miatt a hó gyakran befedi.

A babérmeggy fajtaszortimentet különleges növekedési formájával gazdagítja. Felhasználási lehetőségei: Igényes helyeken kisebb felületek befedésére, sírokra, sziklakertekbe.

Prunus laurocerasus 'Piri'

Származás: 1992. Prenor Kertészeti és Parképítő Kft., Szombathely, Államilag elismert fajta. Nemesítője: Dr. Józsa Miklós.

Levelei középnyagok, matt zöldek. Hajtásai rövidek, az ízközök kicsik. Lassú növése, maximum 1 m-re nő. A többéves növények zsemlealakúak, tömöttek, inkább szélesebbek, mint magasak. Gazdagon virágzik és terem. A fagyot a Szombathelyen tapasztaltak alapján közepesen jól tűrte. Igényes helyekre, kisebb felületek befedésére, sírokra, sziklakertbe javasolható.

Prunus padus 'Rózsaszín május' (Padus avium 'Rózsaszín május')

Nemesítő: Dr. Schmidt Gábor, Dr. Ifjú Zoltán, 1999.

A 10-15 m-re megnövő zelnicemeggy, vagy májusfa rózsaszín virágú változata. A *Prunus padus* 'Colorata' F₂ nemzedékéből szelektálták. Hajtásai és vesszői sötétvörösek, lombja kihajtáskor sötétpiros, később tompapiros. Május elején nyíló, illatos virágfürtjei 15-20 cm-esek is lehetnek, színük sötétrózsaszín. Klíma- és talajtűrése jó, a szárazságot közepesen, a meszes talajt és a városi levegőt jól tűri.

Pyracantha coccinea 'Red Column'

1978-ban, az akkori Nyugat-Németország egyik faiskolájában írták le először.

Körülbelül 2 m magas, erős, gyors növekedésű, felfelé törő bokrot képez. Levelei fényesek és sötétzöldek. Fehér virágai júniusban nyílnak. Termései 6-8 mm átmérőjűek, fényesek, élénkpirosak. Az eddigi tapasztalatok alapján varasodásra és más betegségekre nem érzékeny.

Pyrus calleryana 'Chanticleer' (*Kínai vadkörte*)

Az USA-ból származó, körülbelül 12 m magas és 4 m széles fává növe, betegségeknek és kártevőknek ellenálló szelekció. Koronája keskeny kúp formájú, levelei széles oválisak, 8 cm hosszúak, bőrneműek. A levél színe erősen fényes, sötétzöld. Őszi lombszíné gyönyörű: bíbortól a fényes skarlátvörösre. Kivételes értéke, hogy lombját télen még hosszú ideig megtartja. Érzéketlen a tűzelhalással-, és nagyon ellenálló a levegőszennyezettséggel szemben. Nagyon értékes, keskeny koronájú, lomblevelű fa, amely kötött talajon is kiválóan gyökeresedik.

Rosa 'Bajor Gizi'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Tiny Jack' fajta magoncpopulációjából szelektálták. Lilásrózsaszín, teltvirágú, a minirózsákhoz tartozó fajta. Széles bokrot képez, edényes és ágyrózsának használható. Majdnem folyamatosan virágzik. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Batthyány Lajos emléke'

Nemesítő: Márk Gergely

A teahibrid fajtacsoportba tartozó, tüzes piros vágó- és ágyrózsa. 1998-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Csalhó'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Polarstern' és a 'Hargita' fajták keresztezéséből származó populációból szelektált fajta. Majdnem folyamatosan virágzó, közép magas, teltvirágú, fehér vágó- és ágyrózsa. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Domokos Pál Péter emléke'

Nemesítő: Márk Gergely

A floribunda fajtacsoportba tartozó, tüzes lazacpiros ágyrózsa. 1998-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Dsida Jenő'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Bólyaiak' nevű polyantha hibrid F₂ magpopulációjából kiválasztott egyed vegetatív elszaporítása. Gyenge növekedésű, 30-40 cm magas ágyrózsa. 10-15-ös csomókban hozza krémsárga, rózsaszín szélű virágait, amelyek elnyíláskor pirosak. A telt virág átmérője 6-10 cm. Május végén, június elején virágzik, jól remontál, enyhén illatos. Lombja egészséges, a szárazságot és a fagyot jól viseli. Betegségekkel szemben toleráns. Különleges színével a virágágyak pompás díszé lehet. 1996-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Előd'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Bólyaiak' nevű polyantha hibrid F₂ magpopulációjából kiválasztott egyed vegetatív elszaporítása. 40-50 cm magas, széles bokrot alkotó polyantha fajta. Egyszerű, lapos virágait 10-15-ös csomókban hozza. A virágszirom színe téglapiros, fonáka világosabb rózsaszínű. A virág elnyílásban halványodik, gyengén illatos. Öntisztuló. Fő virágzási ideje június eleje. Jól remontál. Lombja egészséges. Edzett, szárazságtűrő és jó télálló fajta. Betegségeknek nem érzékeny. 1996-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Elvira'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a Rosa virginiana és egy ismeretlen származású magonc keresztezéséből származó populációból szelektálta a nemesítő. Egyszerű virágú, halványrózsaszín, bájos futórózsa. Egyszer nyílik. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Iréнке'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Shutter's Gold' és a 'Grisbi' fajták keresztezéséből származó magoncpopulációból kiválasztott egyed vegetatív elszaporítása. Értékes teahibrid. Virága narancssárga, pirosas futtatással. Fő virágzási ideje június, folyamatosan virágzik. Telt, gyengén illatos virágait általában egyesével hozza, ezért a vágottvirág-termesztésnél minimális bimbózásra van szükség. Lombja egészséges. Edzett, szárazságtűrő és jó télálló fajta. A *Phyllosticta rosarum*ra és a *Botrytis cinerea*ra nem, a *Sphaerotheca pannosa* var. *Rosae*-ra kissé fogékony.

1997-ben Állami minősítést nyert.

Rosa 'Kistéńy'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Clg Dame de Coeur' és az 'Excelsa' fajták keresztezéséből származó populációból szelektált fajta. Egyszer nyíló, rózsaszín virágú, féltelt ún. középfitó rózsza, amely sövénynek kiváló. Őszi termésével is díszít. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Marosvécs'

Nemesítő: Márk Gergely

Narancssárga, illatos, teltvirágú futórózsza.

Rosa 'Millecentenárium 96'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'La Sevillana' és a 'Dauphine' floribunda rózsák keresztezéséből származó populációból szelektált fajta. Középmagas, széles bokrot alkotó floribunda rózsza. Lapos formájú, telt, halványrózsaszínű virágait 8-10-es csomókban hozza. Gyengén illatos. Gazdagon, egészen a fagyokig virágzik. Fő virágzási ideje június eleje. Edzett, szárazságtűrő és jó télálló fajta. Fenésedésre (*Phyllosticta rosarum*) kismértékben fogékony. Lisztharmatra és csillagpenészes levélfoltosságra nem érzékeny. Virágágyásokba a parkokban, házikertekben egyaránt ültethető, üde színfoltot adó fajta. 1996-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Munkácsy Mihály'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Bólyaiak' nevű polyantha hibrid F₂ magpopulációjából kiválasztott egyed vegetatív elszaporítása. 40-50 cm magas bokrot alkotó polyantha rózsza. Virágait 10-15-ös csoportokban hozza. A virág színe halvány rózsaszín, sárgás folttal. Elnyílásban fehér, majd lilásrózsaszín. A virág 6-8 cm átmérőjű, féltelt. Illata nincs. Fő virágzási ideje május végére, június elejére esik. Jól remontál. Virágai öntisztulók. Jó télálló, szárazságtűrő. Csillagfoltosságra (*Fabrea rosae*) érzékeny. Intenzíven fenntartott parkoknak, kerteknek késő őszig szép színfoltja lehet. 1996-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Nagyszombat'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Pusztaszer' fajta magpopulációjából szelektáltak. Féltelt, apró sötétpiros virágú, miniatűr ágyrózsza. Felhasználható cserépben, balkonládákban és talajtakarásra. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Rozália'

Nemesítő: Márk Gergely

A furórózsák csoportjába tartozó, illatos, teltvirágú rózsza. Virágzíne narancssárga, pirosas futtatással. 1998-ban Állami minősítést nyert.

Rosa 'Tündér Ilona'

Nemesítő: Márk Gergely

Származás: a 'Bonica' fajta F₃ populációjából szelektálták. Majdnem folyamatos virágzású, teltvirágú, halványrózsaszín, gazdagon virágzó, a floribunda fajtacsoportba tartozó fajta. Saját gyökerén is jól termeszthető, fás-, vagy zölddugvánnyal szaporítható. Az átlagosnál kicsit magasabb. Parkrőzsának, út menti rézsúk megfogására, vagy sövénynek kitűnő. 2002. áprilisában Állami minősítést nyert.

Rosa 'Wilma Holder'

Nemesítő: Márk Gergely

A floribunda fajtacsoportba tartozó, citromsárga ágyrózsa.

Viburnum ichangense

Közép- és Nyugat-Kínából származó, 1,5-3 m magas, lombhullató cserje. Nagyon hasonlít a *Viburnum erosum*hoz, ágai vékonyak, kezdetben molyhosak, majd csupaszak és szürkésbarnák. Levelei oválistól a hosszúkásig, 3-6 cm hosszúak, kihegyezettek, a levélszél ritkásan fogazott, a színe durva, fonáka molyhos. Virágai sárgásfehérek, 2,5-4 cm-es ernyőkben helyezkednek el az ágvégeken. A magház sűrűn gyapjas. Júniusban virágzik. Piros termései 6 mm-esek, molyhosak. Fagyűrűse jó. Hazánkban nem termesztik, csak gyűjteményekben található. Pompás termésdíszé miatt figyelemreméltó növény.

Weigela 'Styriaca'

Az 1900-as évek elejéről, Ausztriából származó fajta.

Középerős növekedésű, az idősebb ágak szélesen elhajlók. Levele halványzöld, erősen szőrös. Középnagy, tölcsér alakú virágai összetett bugákban, 4-6-os csoportokban nyílnak. A virág kinyíláskor kárminrózsaszín, majd később kárminpiros. Rendkívül gazdagon virágzik. A május közepi fővirágzás után, kisebb díszítőértékkel, egész nyáron át remontál. Téli, télvégi fagyokra nem érzékeny. A közepesen meszes talajokon is kielégítően fejlődik.

Weigela florida 'Victoria'

Származás: Herman Geers, Hollandia.

1 m körüli, lassú növekedésű, széles, zárt bokrot képező fajta. Bordósbarnától sötét barnászöldig színű, erősen fűrészes levelei tojásdadok, kihegyezettek. Ősszel sokáig a bokron maradnak. Májusban, 4-6-os csomókban nyílnak kicsi, tölcsér alakú, lilásrózsaszínű virágai.

Téli, télvégi fagyokra, szárazságra és a meszes talajra érzékeny. Igényeinek megfelelő helyen, intenzív fenntartás mellett házikertbe ajánlható.

Weigela 'Red Prince'

Az USA-ban (Iowa State University) nemesítették ki. 1,5 m magas, széles növekedésű cserje. Lombja élénkzöld, világosrózsaszín virágai május-júniusban nyílnak, amit egy erőteljes utóvirágzás követ augusztus-szeptemberben. Különösen értékes fajta a szortimentben, intenzív rózsaszín színével és nagy virágbőségével, ami mellett a többi fajta elhalványul, mivel azok nyíláskor nem olyan erőteljesek. Nagyon télálló, egy olyan újdonság, amely előtt – a német szakirodalom alapján – nagy jövő áll. Mészre való érzékenységét még szükséges letesztelni Magyarországon.